

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

HRVATSKI JEZIK

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2025./2026.

ČITANJE, KNJIŽEVNOST I HRVATSKI JEZIK

HRV.81.HR.R.K1.40

65370

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

A	☒	B	☐	C	☐
---	-------------------------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

A	☒	B	☐	C	☒
---	-------------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------------------

C IK

Prepisan točan odgovor Paraf (skraćeni potpis)

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

HRVATSKI JEZIK

Čitanje, književnost i hrvatski jezik

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

H
R
V
1

List za odgovore

D-S081

1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	21. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	22. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	23. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	24. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	25. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
6. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	26. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
7. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	27. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
8. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	28. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
9. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	29. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
10. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	30. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
11. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	31. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
12. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	32. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
13. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	33. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
14. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	34. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
15. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	35. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
16. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	36. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
17. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	37. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
18. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	38. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
19. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	39. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
20. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	40. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Nastavak na poledini

Šifra ocjenjivača: _____

HRV.81.HR.R.L1.02

65371

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

HRV1

41. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐42. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐43. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐44. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐45. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐46. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐47. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐48. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐49. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐50. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐51. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐52. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐53. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐54. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐55. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐56. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐57. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐58.5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **100** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po stranicama ove ispitne knjižice, ali **odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore**.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazani su način označavanja odgovora i način ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kad riješite zadatke, provjerite odgovore.

Provjerite jeste li nalijepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 38 stranica, od toga 3 prazne.

I. Čitanje

Zadatci s polaznim tekstom

Zadatci višestrukoga izbora

U zadacima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatci od 1. do 30. odnose se na polazne tekstove.

Vladimir Vidrić, *Elije Glauko*

Elij Glauko – njegovih iménā
Povjesnička ne zna uspomena –
Elij Glauko ima robinjicu,
Plavokosu barbarku, Njemicu.

Elij Glauko – ima vjerovnika¹,
Senatora starca raskošnika,
I dva crna, neugledna stvora:
Dva trgovca Grka spreko mora.

„Prijatelju, daj mi robinjicu,
Rado ću ti vratit obveznicu
I dat ću ti čašu od kristala,
Lukul² nema takova pokala.

Na njemu su nimfe urezane,
Gdje se plahe po šikari bane³,
A po dršku geniji⁴ su nagi!
Daj barbarku, pa ga uzmi, dragi!

Čuj me! Ako ti je možda žao
Robinjice što bi meni dao,
Gozbu dajem – dođi danas k meni,
Brzo će te proći čari njeni –”

Vele Grci: „Glauko, nemoj tako!
Ti razmisli trijezno i polako.
Dajder nama svoju robinjicu,
Platit ćemo njemu obveznicu.

Dat ćemo ti mjesto tog pokala
Zlaćan prsten s okom od opala⁵
I tu kesu – metni je u grudi,
Uzmi, Glauko – u zdravlje ti budi!”

Sluša Glauko srca uzrujana:
Barbarka mu ljubav mladih dana –
Važan slučaj! Teško mu je reći,
Teško s’ vrča, zlata, nje odreći.

¹ vjerovnik – osoba koja pod određenim uvjetima posuđuje komu novac

² Lukul – rimski general i bogataš, poznat po svojim raskošnim gozbama

³ baniti se – razmetati se, ponositi se

⁴ genij – u starih Rimljana duh očeva kućnoga ognjišta

⁵ opal – vrsta dragoga kamena

A robinja šuti... Kupci glade brade,
Teško da joj petnaest ljet imade.
Kao da se boji? – – Nuto⁶ plače zloća,
Tare suze s lica – rosu s voća.

Ah, u nje se samo srce cijepa!
Svršila se jedna sanja lijepa!
Elij nema više robinjice,
Plavokose barbarke, Njemice.

⁶ nuto – gle, vidi

1. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na pjesmu?

- A. Ima narativnu strukturu.
- B. Pisana je stihom heksametrom.
- C. U cijelosti je napisana u obliku dijaloga.
- D. Motivirana je anegdotom koja se odnosi na poznatu osobu iz prošlosti.

(1 bod)

2. Tko izgovara stihove u četvrtoj strofi?

- A. Elj Glauko
- B. lirski subjekt
- C. senator
- D. trgovac

(1 bod)

3. Zbog kojega razloga Glauko oklijeva prodati robinju?

- A. Zavolio ju je kao mladić.
- B. Misli da je robinja još premlada za prodaju.
- C. Teško mu je vidjeti je kako plače zbog rastanka.
- D. Smatra da mu za nju nije ponuđena zadovoljavajuća cijena.

(1 bod)

4. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na Grke?

- A. Priredili su gozbu Glauku u čast.
- B. Glauko je mislio da nisu dovoljno ugledna podrijetla.
- C. Ponudili su Glauku skupocjeni vrč kako bi otkupili robinju.
- D. Bili su spremni u zamjenu za robinju podmiriti Glaukov dug.

(1 bod)

5. U kojim je od sljedećih stihova iskazan osobni komentar lirskoga subjekta?

- A. *Elij Glauko ima robinjicu,
Plavokosu barbarku, Njemicu.*
- B. *I dat ću ti čašu od kristala,
Lukul nema takova pokala.*
- C. *I tu kesu – metni je u grudi,
Uzmi, Glauko – u zdravlje ti budi!*
- D. *Ah, u nje se samo srce cijepa!
Svršila se jedna sanja lijepa!*

(1 bod)

Nikolaj Vasiljevič Gogolj, *Kabanica*

Teško da bi se igdje mogao naći čovjek koji bi se tako odnosio prema svojoj dužnosti kao on. Nije dovoljno reći za Akakija Akakijeviča: služio je revnosno – ne, on je svoj posao obavljao s ljubavlju. Tu, u tom prepisivanju, pred njim se otkrivao neki njegov svijet, raznolik i prijatan. Na licu mu se tada izražavalo zadovoljstvo; neka slova bila su mu miljenici i kad bi dolazio do njih, topio bi se od radosti; i smijuckao bi se, i podmigivao, i usnama bi ih izvodio, tako da mu se na licu, kako je izgledalo, mogla pročitati svaka riječ koju je njegovo pero ispisivalo. Da su mu prema njegovoj marljivosti davali nagrade, on bi čak, na svoje čuđenje, dogurao sve do državnog savjetnika; ali, kako su se izražavali njegovi drugovi, uvijek spremni na dosjetku i šalu, on je za svoju službu dobio u petljici kopču, a u krstima bolove i hemoroide. Uostalom, ne bi se moglo reći da mu nisu ukazivali nikakvu pažnju. Neki starješina, kako je bio dobar čovjek, želeći da ga nagradi za dugogodišnju službu, naredi da mu se dade nešto što bi bilo malo ozbiljnije od običnog prepisivanja; bude mu, dakle, naređeno da iz već urađenog spisa sam izvuče i napravi nekakvu novu predstavku za drugu kancelariju; stvar se sastojala samo u tome da se promijeni naslov i da se ovdje-ondje glagoli prenesu iz prvog lica u treće. To mu je zadalo toliko posla da se sav oznojio, brisao čelo i naposljetku rekao: „Ne, dajte mi bolje da štogod prepisem.” Od tog doba zauvijek su mu ostavili da prepisuje. Činilo se da izvan toga prepisivanja za njega na svijetu nije postojalo ništa drugo. Uopće nije mislio o svome odijevanju: gornji kaput nije mu bio zelen, već nekakve riđastobrašnje boje. Okovratnik na njemu bio je uzak i plitak, zbog čega mu se vrat, koji mu i nije bio dugačak, izlazeći iz tog ovratnika, činio baš neobično dugim, kao u onih gipsanih mačića što klate glavama dok ih ruski Parižani po čitavo tucе nose na svojim glavama. I uvijek bi se nešto samo lijepilo za njegovu uniformu: ili slamčica, ili nekakav končić; uz to je imao poseban dar da hodajući ulicom stigne pod neki prozor upravo u trenutku kad kroz njega izbacuju kakve otpatke te je zato na svome šeširu uvijek odnosio kore od lubenica i dinje, i tome slično smeće. Niti jednom u životu nije obratio pažnju na to što se svakoga dana radi i dešava na ulici; a to, kako je poznato, uvijek čine njegove mlade kolege, bacajući tako daleko svoj živi i pronicljivi pogled da čak mogu da primijete kome se s druge strane trotoara otporio porub na dnu hlača – što im uvijek izaziva lukavi smiješak na licu.

Ako je pak Akakije Akakijevič nešto i promatrao, onda je na svemu vidio svoje jasne, ujednačenim rukopisom ispisane retke, i tek onda kada bi mu odnekud konjska njuška dospjela na samo rame, zapuhujući mu iz nozdrva u lice čitav vjetar, on bi primjećivao da se ne nalazi na sredini nekog retka, već prije na sredini ulice. Stigavši kući, on bi odmah sjedao za stol, posrkao na brzu ruku svoj šči¹ i pojeo komad govedine s lukom, ne osjećajući uopće okus jela; sve to gutao je zajedno s mušicama i sa svim onim što mu je sam bog slao u tom času. Opazivši da mu se želudac počinjao napuhavati, dizao bi se od stola, vadio tintarnicu i počeo prepisivati spise koje je donio sa sobom. A ako takvih nije bilo, on bi pravio kopiju nekog akta onako, za svoju dušu, čineći to naročito onda ako se taj spis odlikovao time što je bio upućen nekoj novoj, ili značajnoj osobi, a ne ljepotom svoga stila.

¹ šči – juha od kupusa

6. Na kojemu je od sljedećih stilskih postupaka utemeljen polazni tekst?

- A. na alegoriji
- B. na eufemizmu
- C. na groteski
- D. na poredbi

(1 bod)

7. Koja je osobina Akakija Akakijeviča istaknuta polisindetonom u opisu izraza njegova lica tijekom prepisivanja?

- A. kreativnost
- B. predanost
- C. rastresenost
- D. zajedljivost

(1 bod)

8. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na Akakija Akakijeviča?

- A. Ne poštuje odluke nadređenih i zbog toga ne napreduje na poslu.
- B. Njegova radišnost i ljubav prema poslu nisu rezultirali napredovanjem.
- C. Ambiciozan je i trudi se napredovati na poslu unatoč svojim radnim kolegama.
- D. Njegov mu se posao činio jednoličnim i monotonim bez mogućnosti napredovanja.

(1 bod)

9. Zbog kojega su razloga Akakije Akakijevič i njegovi mladi kolege u antitetičnome odnosu?

- A. zbog toga što nemaju isti odnos prema jezičnoj vještini pisanja
- B. zbog toga što se njihov nadređeni drukčije odnosi prema njima
- C. zbog toga što su jedni drugima suparnici u napredovanju na poslu
- D. zbog toga što se razlikuju po intenzitetu interesa za ljude oko sebe

(1 bod)

10. Koja vrsta karakterizacije lika izostaje u polaznome tekstu?

- A. fizička
- B. govorna
- C. psihološka
- D. socijalna

(1 bod)

Ranko Marinković, *Kiklop*

– Pridite, Eustahije Lampion, Parampionskoj braći – dere se Maestro i vuče Melkiora da sjedne do njega. – Nisam više Ludi, već nadahnuti Kukac, nova titula, stečena za vašeg odsustva – reče mu u povjerenju. Nos mu je večeras kao zrela šljiva i ruke mu jako dršću.

Ne mnogo star, ali već istrošen čovjek, pijanica-rakijaš, urednik gradske rubrike. Prsti i zubi pocrnjeli od nikotina, iz usta bazdi zvjerska nastamba, a uhvatio Melkiora za vrat i puhnuo mu u lice strašan dah.

Melkior se zakašlje istjerujući iz sebe Maestrovu „nadahnuće” i gotovo se pobljuje od gađenja. Sjeti se s čežnjom mirne sobe s knjigama; bijeli listovi na stolu požudno se nude „piši po nama”, on gleda igru plamena u peći i govori „čekajte, dok smislim dobre riječi za vas, male moje čiste djevice”...

Ženski smijeh na „djevice” zapljusne i ugasi igru plamena. Ona je tu! A znao je i da je s Fredijem: čuo se i njegov dragocjeno razmazani glas. Upravo dobrostivo poklanja njoj i onoj drugoj kozi za stolom vanjske listove svoga kupusastog duha. Melkior je s obadva uha hvatao glasove sa *onoga* stola i pretvarao ih u zle i gorke cvjetove svoje zavisti.

Ugo je govorio potresno, sa suzama u očima, o „povratku” Melkiorovu i na kraju tražio od vlasnika Dajdama da i on kaže neku riječ dobrodošlice.

– A sad je na vama, papà Thénardier¹, da pozdravite povratak najmilijeg gosta.

– Ma nisam ja nikakav govornik, pustite vi mene – izvlači se gazda i odmahuje s dosadom. – Svi ste vi meni jednako mili i dobrodošli... (...)

Ipak je podnosio „Parampionsku braću”, čak i podržavao kao neku vrst reklame. Znao je da u nazivu „Thénardier” ima nekog rujanja, ali posao je posao, đavo da ih nosi. Ta luda bratija, „umjetnici i bohemi”, privlačila je goste od kazališta i štampe: velike „burgije²” i terevenke smijeha, tko na to ne bi nešto popio! Usta se kočila od kreveljenja, grlo se sušilo od grohotanja, daj da se pije, gospoda ti boga, bolje ti je ovo nego u kakvom cirkusu!

Ugovi su nadahnuti prizori bili korisniji od plavih epruveta svijetlećeg Dajdama nad ulazom, to je znao Thénardier, pa se uzeo i uznositi „umjetničkim nadimkom”. Svi su oni nosili neke smiješne nazive, pa valjda je to tako, s tim luckastim svijetom, nešto sasvim prirodno, i dopustio je sebi, zbog posla, da i sam glumi nekog „papà Parampiona, po imenu časnog Thénardiera”, kako ga je Ugo jednom proklamirao. Pazio je ipak tenardjeovskim okom da se što manje stakla razbija i da se piće plaća, ili makar bilježe krediti, pa i koja nula dodaje kad braća odveć ogreznu u svoja ludovanja.

– Ne, ne, papà Thénardier, reci izričito, (...) najmiliji je Melkior Tresić, izgubljeni.

– Eustahije Lampion Neizrecivi! – zahriplje Maestro profesorski, kao da je Ugo zamijenio historijsko ime.

– Pardon, Maestro! Za sada još Melkior Tresić Apostata³. Mora se izvršiti rehabilitacija, sa svim pravima... Pola godine je (govornički patos) čistio duh od dajdamskog dima, udisao inspiracije iz mirisnog ozona duševnih oluja, tovio je glavu mudrim tomovima⁴... (...) Kratko: uzvisio se i

¹ Thénardier – krčmar iz romana *Jadnici* francuskoga književnika Victora Hugoa

² burgija – besmislica, budalaština

³ apostat – otpadnik od neke ideologije, stranke, naroda i dr.

⁴ tom – svezak knjige

odao jadnom životu osamljenog umnika što šuti i suznim očima gleda u svoj smrtni pupak... Nije isključeno da se i zaljubio... (njezin smijeh i Melkiorovo sveto bljedilo) no to zadovoljstvo prepuštamo njegovoj sudbini... Evo ga, međutim, braćo, opet k nama u pokajničkoj kostrijeti⁵ (sjeti se don Kuzme Melkior), spremnog da se napoji dajdamskoga dima i parampionskog duha! On je opet naš Eustahije Lampion...

– Kreten i idiot! – to je dobacio Fredi i kesio se izazovno.

⁵ kostrijet – koža nekih životinja oštre dlake (koze, rjeđe deve)

11. Koji je od sljedećih osjećaja zajednički Maestru i Ugu?

- A. Zadovoljni su jer je Melkior našao djevojku.
- B. Ljuti su jer se Melkior prestao družiti s njima.
- C. Razdragani su jer je Melkior došao u gostionicu.
- D. Zabrinuti su jer je Melkior prestao izlaziti iz svoje sobe.

(1 bod)

12. Koje je značenje sljedeće rečenice?

Melkior se zakašlje istjerujući iz sebe Maestrovo „nadahnuće” i gotovo se pobljuje od gađenja.

- A. Melkior se šokirao time koliko je Maestro naglo ostario.
- B. Melkior se prestravio nakon što ga je Maestro primio za vrat.
- C. Melkior je osjetio gnušanje zbog Maestrova neugodna mirisa.
- D. Melkior je zgrožen Maestrovim neumjesnim komentarom o djevicama.

(1 bod)

13. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na vlasnika *Dajdama*?

- A. Od svih gostiju najviše je volio Melkiora Tresića.
- B. Ponekad je svojim mušterijama skuplje naplaćivao piće.
- C. Smatrao je da opijanje „Parampionske braće” šteti njegovu poslovanju.
- D. Nadjenuo si je nadimak prema liku iz romana kako bi pokazao da voli umjetnost.

(1 bod)

14. Što je iskazano tekstom u zagradama u pretposljednjem odlomku?

- A. pripovjedačevi komentari
- B. Melkiorov unutarnji monolog
- C. Maestrove upadice dok Ugo govori
- D. ono što Ugo izgovara tiše tijekom svojega govora

(1 bod)

15. Zbog kojega je razloga, u kontekstu romana u cjelini, Fredi nazvao Melkiora kretenom i idiotom?

- A. zbog sustavnoga izgladnjivanja
- B. zbog nepovoljne kritike u novinama
- C. zbog rasprave o preventivnome ubijanju
- D. zbog različitih stavova o modernoj tehnologiji

(1 bod)

Eshil, *Okovani Prometej*

Snaga

U daleki smo evo stigli svijeta kraj,
U skitsku zemlju, pustoš pustu bez stvora.
Hefesto, tebi mislit je na zapovijed,
Što otac ti je dade, i zločinca tog
Sad verigama krutim, sponam' gvozdanim,
Prikovat na hrid ovu, vrlet visoku,
Jer diku tvoju, svemoguće vatre sjaj,
On ukrade, smrtniku da; za takav grijeh
Pretrpjet kazan od bogova mora on,
Vlast Zeusovu poštivat da se nauči
I ljubavi se prođe prema čovjeku.
(...)

Prometej

Da, boli dašto mene i kazivat to,
A boli šutjet, – sve je za me teška kob.
Kad ono bozi gnjevom se razgnjeviše
I svađu jedni zametnuše s drugima –
Ta ovi Krona htjeli svrgnut s prijestola,
Da kralj im bude Zeus, a oni upni se,
Da bogovima nikad Zeus ne zavlada, –
Tad najboljim vam svijetom¹ svojim sklonit ja
Titane, Urana i Zemlje djecu tu,
Ne mogoh, nego lukavštine prezreše
Vještinu, u obijesti svojoj nadutoj
Bez truda silom gospodovat misliše,
A ne jedanput samo mati Temida
I Zemlja – jedno lice, a dva imena –
Proreče mi budućnost, kako će se zbit,
Da snaga, sila neće slavit pobjede.
Već oni, što će lukavstvom istaknut se.
Al' riječma dok ja tako njima razlagah,
Ni svrnut na me se ne udostojiše!
U prilikama onda onim najbolje
Bar meni učini se majku poslušat,
Pomagat Zeusu rado – njemu na radost.
Po mome svijetu crni bezdan Tartarov
Starodrevnoga Krona onog proguta

I drugove mu s njime. Kralju bogova
Onako ja koristih, a on meni sad
Ovakvom platom grdnom evo naplati!
Ta bit će ovo bolest vlasti silničke,
U prijatelje svoje da se ne uzda.
A što me pitate, rad krivnje kakove
On mene muči, to ću jasno kazat vam.
Čim sjede jednom on na prijesto očinski,
Tad odmah uzme dare dijelit bozima –
Čast ovu ovom, onom onu; sredi vlast,
A ništa baš se na bijednika čovjeka
On ne obazre, već rod cijeli cjelcati
Istrijebit htjede, drugi novi stvoriti.
I tomu nitko doli ja se ne oprije.
A ja se drznuh i smrtnika izbavih,
Da satrt u Had tamo se ne preseli.
Ovakva stoga mene kida nevolja,
Što trpjet jeste muka, tuga pogledat!
Jer samilost me spram smrtnika obuze,
Sam naći ne zavrijedih je, već nemilo
Prirediše me, – Zeusu prizor nedičan!

Zborovođa

Od gvožđa, od kamena srce onog je,
Prometeju, u koga jedva ne jare
Te muke tvoje! To ne željeh vidjet ja,
Al' kada vidjeh, srce meni para bol.

Prometej

Da, prijatelja ražalit će pogled moj.

Zborovođa

Da nijesi možda dublje kud zabrazdio?

Prometej

Smrtniku ne dah, da unaprijed vidi smrt.

Zborovođa

A kakav li mu nađe lijek za bolju tu?

Prometej

U njemu nadu slijepu ti udomih ja.

Zborovođa

Blagodat silnu na dar dade čovjeku.

¹ svijetom – savjetom

Prometej

Pa osim toga vatru njemu podah ja.

Zborovođa

Pa vatru, plamen ima sad kratkovjek, stvor?

Prometej

Vještine mnoge po njoj će naučit on.

Zborovođa

Pa zar za takve grijehe tebe ovo Zeus –

Prometej

Jest, muči, neće – neće da me riješi zla.

16. Zbog kojega se razloga Prometeja smatra čovjekoljupcem?

- A. Darovao je nadu ljudskomu rodu.
- B. Želio je da smrtnici postanu besmrtni.
- C. Pomagao je Hefestu da izvrši zapovijed.
- D. Sudjelovao je u svrgavanju Krona s vlasti.

(1 bod)

17. Kakav je Zborovođin odnos prema Prometeju?

- A. Boji ga se.
- B. Optužuje ga.
- C. Nudi mu pomoć.
- D. Suosjeća s njim.

(1 bod)

18. Na što se od sljedećega odnosi podcrtana riječ u sljedećemu primjeru?

*Onako ja koristih, a on meni sad
Ovakvom platom grdnom evo naplati!*

- A. na epidemiju bolesti
- B. na oduzimanje slobode
- C. na raskol među bogovima
- D. na uništenje ljudskoga roda

(1 bod)

19. Koja je od sljedećih tvrdnja koja se odnosi na događaje koji su prethodili dramskoj radnji iskazana u polaznome tekstu?

- A. Prometej je Zeusu darovao vatru.
- B. Prometej je želio da se Zeus preseli u Had.
- C. Prometej je Zeusu pomogao da zavlada bogovima.
- D. Prometej je sa Zeusom raspoređivao darove besmrtnicima.

(1 bod)

20. Koji je od sljedećih primjera aforističan?

- A. *U daleki smo evo stigli svijeta kraj,
U skitsku zemlju; pustoš pustu bez stvora.*
- B. *Da, boli dašto mene i kazivat to,
A boli šutjet, – sve je za me teška kob.*
- C. *Ta bit će ovo bolest vlasti silničke,
U prijatelje svoje da se ne uzda.*
- D. *Ovakva stoga mene kida nevolja,
Što trpjet jeste muka, tuga pogledat!*

(1 bod)

Darija Žilić, *Poezija povezuje kulture*

U Teheranu je nedavno predstavljena važna knjiga koja povezuje dvije kulture, hrvatsku i iransku. Svi koji su bar kratko boravili u Iranu (autorica ovoga teksta imala je tu privilegiju), imali su prilike uvjeriti se u to koliko je u iranskoj kulturi važna poezija. Poezija se čita javno, a na obiteljskim okupljanjima prenosi se tradicija pjesničkih bardova Mevlane Rumija, Hajama, Sadija, Hafeza... Treba spomenuti i neke od važnih pjesnikinja kao što su Parvin Etesami, Simin Behbahani i Foruk Farohzad, koja je bila i slavna redateljica.

Informacije o svim tim autorima, ali i puno širi uvid u perzijsku književnost, hrvatskoj kulturnoj javnosti pružio je prevoditelj Ebtehaj Navaey u knjizi *Budi biser, biser budi!*. Riječ je o antologiji perzijskoga pjesništva od 10. stoljeća do naših dana. U uvodu knjige prevoditelj spominje motiv za bavljenje poezijom, a to je prije svega odrastanje u prekrasnome gradu Isfahanu, u kojemu je, kad bi odlazio u školu, svakodnevno prelazeći preko jednoga od najljepših mostova u Iranu na rijeci Zajande-Rud, slušao kako ljubitelji poezije pjevaju klasičnu poeziju. Perzijski jezik ili jezik farsi jedan je od indoeuropskih jezika, a zanimljivo je da se nije mnogo mijenjao, pa zato obrazovani Iranac može čitati rukopise nastale prije više stoljeća. Zsigurno je to motiviralo Ebtehaja da se upusti u prijevod perzijske klasične poezije.

Kad se stjecajem okolnosti Navaey zaputio u Zagreb, i odlučio živjeti ovdje, u procesu učenja hrvatskoga jezika već se zarana upoznao s poezijom Tina Ujevića i Dobriše Cesarića. To ga je potaklo da doživljava poeziju kao zajednički jezik kulturnoga identiteta ljudi, pa je godinama svojim prijevodima pridonosio stvaranju mostova između dviju kultura. Navaey je još 1995. upoznao poeziju Enesa Kiševića i o njezinu je prevođenju napisao esej. Kišević je pjesnik koji povezuje različite identitete i kulture, a u svojem pjesničkom stvaranju pokazuje vjeru u čovjeka, prirodu, u snagu poezije koja preobražava. Prevoditelj je pomno i višestruko iščitavao Kiševićevu poeziju kako bi je približio iranskoj kulturnoj javnosti. Prevođenje opisuje i kao proces stvaranja mostova između ljudi, njihovih osjećaja, vjerovanja, tijela i misli. Na kraju, knjiga prijevoda Kiševićeve poezije pod naslovom *Sepide ke sar zad (Netom pred svitanje)* doživjela je snažnu recepciju u Iranu.

Navaey potpisuje i prijevod knjige Drage Štambuka *Damavand, s onu stranu mora* koja je uspješno predstavljena u srcu Teherana, na dan Jalde, najduže i najmračnije noći u godini. Inače, Damavand je mitsko mjesto na kojemu se gnijezdi mistična ptica Simurgh.

Knjiga *Napišem šuma i bude šuma* također je rezultat toga velikog angažmana. Riječ je o antologiji hrvatskoga modernog pjesništva od početka 20. stoljeća do danas. U nastajanju knjige posebno treba istaknuti ulogu hrvatskoga veleposlanika u Iranu Drage Štambuka koji je potaknuo projekt, a uz njega svakako je najzaslužniji Ebtehaj Navaey koji je izabrao i preveo s hrvatskoga na perzijski poeziju hrvatskih autora. Tako su u knjizi zastupljeni sljedeći pjesnici i pjeskinje: Antun Gustav Matoš, Antun Branko Šimić, Tin Ujević, Miroslav Krleža, Dragutin Tadijanović, Jure Kaštelan, Vesna Parun, Vlado Gotovac, Ivan Slamnig, Vesna Krmpotić, Dalibor Cvitan, Danijel Dragojević, Marija Čudina, Enes Kišević, Sonja Manojlović, Branko Maleš, Drago Štambuk, Anka Žagar, Darko Rundek, Delimir Rešicki, Krešimir Bagić, Miroslav Kirin, Miljenko Jergović, Davor Šalat, Lana Derkač, Ervin Jahić, Tatjana Gromača, Darija Žilić, Dorta Jagić, Hrvoje Jurić, Ana Brnardić, Aleksandar Hut Kono, Maja Klarić i Monika Herceg.

Antologija je dobila naslov po čuvenome stihu iz pjesme *Šuma* velike pjesnikinje Anke Žagar. „Napišem šuma i bude šuma” – stih je izabran baš zato što govori o demijurškoj poziciji pjesnika. U antologiji su prisutne različite poetike, od samoga početka hrvatskoga modernizma, s Antunom Brankom Šimićem, preko semantičkoga konkretizma, razlogovaca, poezije kvorumovaca, pa sve do najmlađe generacije koju predstavlja višestruko nagrađivana pjesnikinja Monika Herceg. Riječ je o iznimnome projektu i knjizi koja predstavlja vrhunac povezivanja hrvatske i iranske kulture. Na koncu, zanimljiva je i naslovnica knjige na kojoj se nalazi detalj iz hrvatskoga i iranskoga drevnog pletera, a autor je Jan van der Kleijn. Knjiga je objavljena uz potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske te Hrvatsko-iranskoga društva Irandustan.

Prilagođeno prema: *Vijenac* XXXIII, 808, 2025.

21. Koja je namjena polaznoga teksta?

- A. promovirati prevoditeljsku profesiju
- B. educirati čitatelje o najznačajnijim hrvatskim pjesnicima
- C. predstaviti pjesničke zbirke koje povezuju Hrvatsku i Iran
- D. potaknuti čitatelje na putovanje kako bi upoznali iransku kulturu

(1 bod)

22. Koji je od sljedećih razloga motivirao Ebtehaja Navaeya da se počne baviti poezijom?

- A. slušanje perzijske klasične poezije
- B. čitanje poezije Tina Ujevića i Dobriše Cesarića
- C. pisanje eseja o prevođenju poezije Enesa Kiševića
- D. sudjelovanje u projektu čiji je cilj povezati hrvatsku i iransku kulturu

(1 bod)

23. Koji od sljedećih primjera dokazuje da je Darija Žilić posjetila Iran?

- A. *Svi koji su bar kratko boravili u Iranu*
- B. *autorica ovoga teksta imala je tu privilegiju*
- C. *svakodnevno prelazeći preko jednoga od najljepših mostova u Iranu*
- D. *koja je uspješno predstavljena u srcu Teherana*

(1 bod)

24. Tko je preveo pjesme uvrštene u zbirku *Napišem šuma i bude šuma*?

- A. Anka Žagar
- B. Drago Štambuk
- C. Ebtehaj Navaey
- D. Monika Herceg

(1 bod)

25. Koje je od sljedećih obilježja polaznoga teksta tipično za znanstveni stil?

- A. upotreba stručnih naziva
- B. autoričina subjektivna zapažanja
- C. upotreba konotativnih značenja riječi
- D. informacija o vremenu i mjestu predstavljanja knjige

(1 bod)

Uz 70. obljetnicu čuvenoga zabavno-poučnog časopisa za mlade

S MODROM LASTOM LETJELO JE SEDAMDESET GENERACIJA

Mnogi se sjećaju kako su odrastali s Modrom lastom, čitajući je u školskim klupama i izvan njih, a ovogodišnja proslava sedamdesete obljetnice posveta je svima njima te putokaz novim generacijama.

Na početku školske godine 1954./1955. u jednoj trnjanskoj školi u Zagrebu učitelj Josip Sabolović sa svojim je učenicima objavio prvi broj školskoga lista *Djeca za djecu*, u kojemu su na četiri crno-bijele stranice objavljeni đачki sastavci, pjesme, crteži i poruke čitateljima. Glavna je urednica bila djevojčica Blankica Veselić, učenica četvrtoga razreda, a njezin učitelj Sabolović bio je odgovorni urednik. Ubrzo je list pobudio interes učenika drugih škola, prvo zagrebačkih, a potom i iz drugih mjesta. Budući da su se svojim prilogima počeli javljati književnici, ilustratori, novinari i enigmatičari, naziv lista trebalo je promijeniti, pa je uredništvo pozvalo čitatelje da odaberu novo ime. Najviše je glasova dobio prijedlog *Plava lasta*, no kako je tada već postojao zabavni časopis *Plavi vjesnik*, *Lasta* je poprimila nijansu modre i započela svoj let koji traje punih sedamdeset godina.

Kako su rasli Lasta i Lastan

Modra lasta postala je poučno-zabavni časopis za mlade koji se od samih početaka u nastavi koristio i kao pomoćni didaktički materijal. U visine su je vinuli profesori Stjepko Težak i Dragutin Brigljević. Osim njih tijekom povijesti uređivali su je i Zvonimir Balog, Jurica Pazman, Željka Horvat-Vukelja, Barbara Zlatar Kamber i Marina Tenžera, a član redakcije bio je i Ivan Kušan. *Modra lasta* bila je vrlo važan izvor informacija u vremenima kad one nisu bile lako dostupne. Mnoge se generacije sjećaju kako su s njom odrastale čitajući je u školskim klupama i izvan njih.

Gotovo je svima jedna od prvih asocijacija na *Modru lastu* dječak Lastan, kojemu je 1969. život udahnio Rudi Aljinović predloživši uredništvu otvaranje rubrike u kojoj bi čitatelji mogli komunicirati s redakcijom. Zamislio je da bi na pitanja čitatelja mogao odgovarati kao imaginarni dječak, a ondašnji je urednik Dragutin Brigljević predložio ime Lastan. U rubrici *Sastanak s Lastanom* izlazili su savjeti čitateljima kako da uspješno uče, organiziraju izlet ili zabavu, kako da nauče plesne korake, odaberu hobije ili srednju školu itd. Početkom sedamdesetih rubrika je dobila na popularnosti kad je Lastan pozvao čitatelje da mu pišu o svojim problemima i željama – te jeseni redakciju su preplavila pisma puna ljubavnih problema.

Izgled je Lastanu dao Ivica Bednjanec, a potom mu je pridružio još nekoliko likova i osmislio strip-seriju. Uz Lastana, njegovi su junaci Genije, Jasna i Nina obilježili *Modru lastu*. Od samih je početaka strip bio *Lastin* zaštitni znak i u njoj su objavljivali najeminentniji hrvatski crtači: Jules Radilović (*Iz drevnih dana*), Andrija Maurović (*Sinovi slobode*), Nedeljko Dragić (*Lažeš, Melita*), Željko Lordanić (stripovi prema romanima A. Šenoe *Zlatarovo zlato* i *Branka*), Krešimir Zimonić (*Zlatka*) i dr. Svjesno važnosti *Lastina* leta u kontekstu povijesnoga razvoja devete umjetnosti u Hrvatskoj, uredništvo veliku važnost pridaje stripu pa u današnjim brojevima možemo čitati *Ozajlske*

pustolovine Lucije i Žigmunda autora Matije Pisačića, *Macane* autora Darka Macana i *Zelenu družinu* autora Marka Dješke.

Suvremenost na krilima tradicije

Urednička redakcija *Modre laste*, koja se danas nalazi pod okriljem Školske knjige, nastoji održati vezu s tradicijom te, leteći na sedamdesetogodišnjim *Lastinim* krilima, pratiti suvremene trendove. S obzirom na to da živimo u vremenu u kojemu su informacije dostupne jednim klikom, pitali smo glavnu urednicu Vanju Jajić kakvu ulogu *Modra lasta* ima danas i što ona donosi današnjemu mladom čitatelju.

Današnji koncept *Modre laste*

Današnji koncept *Modre laste* osmišljen je s ciljem poticanja mladih na čitanje, učenje, zabavu, radoznalost, osnaživanje i na stvaranje s glavnom niti vodiljom *Tko čita, raste!*, pojašnjava urednica ističući kako je cilj osvijestiti učenike, ali i njihove roditelje, da je čitanje važno za razvoj vještina kritičkoga mišljenja i preduvjet za bilo kakav akademski pothvat. Važnost takvih nastojanja potkrepljuju i istraživanja koja zaključuju da je čitalačka pismenost najsnažniji pretkazatelj učeničkoga uspjeha u svim ostalim područjima.

Zadržavajući primarno tiskani oblik, *Modra lasta* poručuje da je važno čitati tiskana izdanja, no u skladu s navikama novih generacija u vremenu digitalizacije, obogaćena je i dodatnim digitalnim sadržajima kojima se pristupa očitanjem kodova na naslovnici i unutar teksta te je jedini takav interaktivni časopis za mlade u Hrvatskoj.

Pismo Lastanu za kraj

Dragi Lastane,

svi mi u redakciji *Vijenca* kao školarci rado smo čitali *Modru lastu* i zato vam od srca želimo sretan rođendan. Poživite bar još toliko, a ti, Lastane, sa svojim savjetima budi uvijek uz našu djecu, kao što si bio uz nas.

Ida Hitrec

Prilagođeno prema: *Vijenac* XXXII, 795-796, 2024.

26. Koja je namjena polaznoga teksta?

- A. promovirati važnost tiskanih publikacija u digitalnome dobu
- B. predstaviti čitateljima uredništvo časopisa *Modra lasta* od prvoga broja
- C. upoznati čitatelje s poučnom i zabavnom ulogom rubrike *Sastanak s Lastanom*
- D. informirati čitatelje o povijesti časopisa *Modra lasta* i njezinu utjecaju na generacije

(1 bod)

27. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na časopis *Modra lasta*?

- A. U početku se zvao *Plava lasta*.
- B. Pisma čitatelja rubrika su od prvoga broja.
- C. Upotrebljavao se kao poučni nastavni materijal.
- D. Današnju uredničku redakciju čine učenici i nastavnici.

(1 bod)

28. Koja je od sljedećih osoba crtač stripova?

- A. Dragutin Brigljević
- B. Ivica Bednjanec
- C. Josip Sabolović
- D. Rudi Aljinović

(1 bod)

29. Koja je od sljedećih rečenica epistolarni dio polaznoga teksta?

- A. S Modrom lastom *letjelo je sedamdeset generacija*
- B. *Mnogi se sjećaju kako su odrastali s Modrom lastom, čitajući je u školskim klupama i izvan njih, a ovogodišnja proslava sedamdesete obljetnice posveta je svima njima te putokaz novim generacijama.*
- C. *Početkom sedamdesetih rubrika je dobila na popularnosti kad je Lastan pozvao čitatelje da mu pišu o svojim problemima i željama – te jeseni redakciju su preplavila pisma puna ljubavnih problema.*
- D. *Poživite bar još toliko, a ti, Lastane, sa svojim savjetima budi uvijek uz našu djecu, kao što si bio uz nas.*

(1 bod)

30. Kojoj vrsti teksta prema sadržaju pripada polazni tekst?

- A. izlagačkomu tekstu
- B. upućivačkomu tekstu
- C. deskriptivnomu tekstu
- D. raspravljačkomu tekstu

(1 bod)

II. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U zadatcima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

31. Koja je od sljedećih stilskih figura upotrijebljena u podcrtanome izrazu u sljedećemu primjeru?

Voljela bih da me u šumi radije napadne razbojnički nož nego vaš jezik...

- A. anadiploza
- B. metonimija
- C. oksimoron
- D. poredba

(1 bod)

32. Koji je od sljedećih stilskih postupaka upotrijebljen u sljedećemu primjeru?

Do đavola, jesam li zaljubljen? Ili je to zavist? Treba piti, biti (vidi, rima!) pijanica, pjandura. Gadura! Čak je požalio i Fredija. S jednom mišlju. Licemjerno. Kako to one lako rade! A onaj viče l'amour. Baudelaire. Bordel.

- A. sinestezija
- B. jezični ludizam
- C. intermedijalnost
- D. slavenska antiteza

(1 bod)

33. Iz kojih su jednostavnih književnih vrsta pisci antičkih tragedija preuzimali teme?

- A. iz anegdota
- B. iz bajka
- C. iz legenda
- D. iz mitova

(1 bod)

34. Na koje se književnopovijesno razdoblje odnosi sljedeća tvrdnja?

U djelima se javljaju motivi ukletih prostora, dvojnika, tame, snova i opsesivne ljubavi, a posebno se razvija gotski roman kao žanr u kojemu prevladavaju nadnaravni elementi, okultno i psihološka tjeskoba.

- A. na srednji vijek
- B. na barok
- C. na klasicizam
- D. na romantizam

(1 bod)

35. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na književnopovijesno razdoblje realizma?

- A. Estetski ideal proizlazi iz vjere u umjetnički sklad koji odražava razumsku jasnoću i strogu strukturalnu simetriju.
- B. U središte dolazi egzaltirani pojedinac koji prkosi društvenim normama, često u potrazi za idealom ili transcendencijom u prirodi, snu i umjetnosti.
- C. Pojavljuje se težnja da se društveni poredak prikaže kao složen sustav međuljudskih odnosa u kojemu je pojedinac određen klasnim i ekonomskim uvjetima.
- D. Književni tekst sve više postaje sredstvom izražavanja subjektivne svijesti, a tradicionalna fabula ustupa mjesto unutarnjim tokovima misli i psihološkoj razradi lika.

(1 bod)

36. Na kojega se hrvatskog pjesnika odnosi sljedeći tekst?

... možda (je) jedini u nas dao slobodnom stihu mjeru – što je najglavnije – i oblik. Taj se oblik vidljivo očituje već i u samom simetričnom raspolaganju stihova, i to nije na odmet. Njegove pjesme imadu katkad oblik kaleža, cvijeta, porculanskih vaza i lijepih, malih stvarca.

- A. na Antuna Branka Šimića
- B. na Silvija Strahimira Kranjčevića
- C. na Tina Ujevića
- D. na Vladimira Nazora

(1 bod)

37. S kojim je književnim djelom uspostavljena intertekstualna veza u sljedećim stihovima?

*Prije no život što skonča, luda žena Irena
Ignjatu nevjernom mužu, rodi Ivana ludog,
Koji se s bečke gradnje smućena bacio uma,
I jednako ludu Alisu, koja u Kupu se baci,*

- A. s *Kiklopom* Ranka Marinkovića
- B. s *Prijanom Lovrom* Augusta Šenoe
- C. s *Camaom* Antuna Gustava Matoša
- D. s *Gospodom Glembajevima* Miroslava Krleže

(1 bod)

38. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na književni lik Hamleta?

- A. Tragična sudbina njegove obitelji posljedica je sukoba između božanskih i ljudskih zakona.
- B. Oličenje je idealističke zaljubljenosti, a njegova emocionalna patnja vodi do samouništenja.
- C. Simbol je apsurdne ljudske egzistencije te je njegovo ponašanje obilježeno besmisлом i pasivnošću pred svijetom koji ga okružuje.
- D. Njegova unutarnja dilema između dužnosti i savjesti dovodi ga do razmišljanja o opravdanosti vlastitih postupaka i općenito o smislu života.

(1 bod)

39. Koji od sljedećih romana ima obilježja monološko-asocijativnoga tipa romana?

- A. *Stranac* Alberta Camusja
- B. *Posljednji Stipančići* Vjenceslava Novaka
- C. *Zločin i kazna* Fjodora Mihajloviča Dostojevskoga
- D. *Patnje mladog Werthera* Johanna Wolfganga Goethea

(1 bod)

40. Koju je vrstu stiha Marko Marulić preuzeo od *začinjavaca*?

- A. osmerac
- B. lirski deseterac
- C. epski deseterac
- D. dvostruko rimovani dvanaesterac

(1 bod)

41. Za koje je od sljedećih književnih djela karakteristična uokvirena kompozicija?

- A. za *Dubravku* Ivana Gundulića
- B. za *Kiklopa* Ranka Marinkovića
- C. za *Prijana Lovru* Augusta Šenoe
- D. za *Novelu od Stanca* Marina Držića

(1 bod)

42. Koji je događaj pokrenuo zbivanja u Vergilijevu epu *Eneida*?

- A. pad Troje
- B. osnutak Rima
- C. povratak na Itaku
- D. razaranje Kartage

(1 bod)

III. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U zadacima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

43. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova?

- A. U razdoblju Hrvatskoga narodnog preporoda ilirci su otvarali prve knjižnice i narodne čitaonice.
- B. U nekadašnjoj Dubrovačkoj republici izvodile su se plautovske komedije prigodom svadbenih svečanosti.
- C. Ivo Brešan u drami *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja* stilizirao je tipični govor stanovnika Dalmatinske zagore.
- D. Umjetnička skupina *Gorgona* (1959. – 1966.), čiji su radovi izloženi u Muzeju suvremene umjetnosti, bila je nadahnuta apstraktnim Avangardnim pravicima.

(1 bod)

44. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju zareza?

- A. Putnici su izlet započeli šetnjom uz rijeku, nastavili su prema katedrali, te završili dan koncertom na glavnome trgu.
- B. Korejska tinejdžerska senzacija potvrdila je da će u sklopu svoje turneje održati koncert u Zagrebu, 23. listopada 2026.
- C. Žele li provjeriti koji su dokumenti potrebni za prijavu projekta, svi zainteresirani potrebne informacije mogu dobiti na službenim stranicama nadležne agencije.
- D. Poznati argentinski književnik, Jorge Luis Borges, jednom je prilikom izjavio da lako može zamisliti kako više ne piše, ali da nikako ne može zamisliti kako više ne čita.

(1 bod)

45. U kojoj se od sljedećih riječi nalazi epentetski /?/

Sitne ljubičice stidljivo se ljuljaju u polju punom šiblja.

- A. ljubičice
- B. ljuljaju
- C. polju
- D. šiblja

(1 bod)

46. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljena odnosna zamjenica?

- A. Onolik red ljudi pred trgovinom Marka je stvarno jako iznenadio.
- B. Bude li tkogod zanemario pravila, snosit će odgovarajuće posljedice.
- C. Ustav jamči pripadnicima manjina slobodno služenje svojim jezikom i pismom.
- D. Šume u unutrašnjosti ne bi bile u stanju u kakvu su danas bez poduzetih mjera.

(1 bod)

47. Koje gramatičke kategorije mogu imati imenske i glagolske riječi?

- A. lice i broj
- B. rod i način
- C. vid i vrijeme
- D. padež i stupanj

(1 bod)

48. Koja je od podcrtanih riječi u sljedećemu tekstu morfološki točno raščlanjena?

Naš poznati romanopisac godinama pokušava napisati priču o potrazi za unutarnjim mirom – i eto upravo smo dobili poziv na predstavljanje njegova djela. Svoj novooobjavljeni roman promovirat će u novoj knjižnici poznate izvangradske četvrti.

- A. romano-pis-ac-Ø
- B. napis-a-ti
- C. nov-o-objav-lje-ni
- D. iz-van-grad-sk-e

(1 bod)

49. Koja je sintagma u sljedećoj rečenici rezultat pridruživanja?

Miris ga je neodoljivo podsjećao na bolja vremena.

- A. ga je podsjećao
- B. je neodoljivo podsjećao
- C. je podsjećao na vremena
- D. bolja vremena

(1 bod)

50. U kojoj je od sljedećih rečenica riječ *vrijeme* u službi subjekta?

- A. Novcem ne možeš kupiti vrijeme.
- B. Sve to vrijeme ona je samo stajala i gledala.
- C. Nije imao vremena baviti se nebitnim stvarima.
- D. Pojavom vojnika u gradu došla su teška vremena.

(1 bod)

51. Koja je zamjenica u sljedećoj rečenici u službi izravnoga objekta?

Pitali smo je zašto joj treba vremena da nam prizna istinu o njemu.

- A. je
- B. joj
- C. nam
- D. njemu

(1 bod)

52. Kojoj vrsti zavisnosloženih rečenica pripada sljedeća rečenica?

S obzirom na to da smo uštedjeli dovoljno novca, odlučili smo svoj godišnji odmor provesti na nekoj egzotičnoj lokaciji.

- A. dopusnima
- B. mjesnima
- C. pogodbenima
- D. uzročnima

(1 bod)

53. Koja je od sljedećih tvorenica nastala prefiksarno-sufiksalmom tvorbom?

- A. plavook
- B. parobrod
- C. potpalublje
- D. protukandidat

(1 bod)

54. Koji je od sljedećih frazema bliskoznačan značenju podcrtanoga dijela rečenice?

Marko nije posve nedužan u situaciji koja se dogodila na poslu.

- A. gutati knedle
- B. pokupiti vrhnje
- C. staviti soli na rep
- D. imati putra na glavi

(1 bod)

55. Kojoj vrsti leksika pripadaju podcrtane riječi u sljedećemu primjeru?

Feudalizam isprva označuje samo sistem dužnosti i službi unutar društvene hijerarhije feudalaca po kojemu senior kao vlasnik posjeda uzdržava vazala i dodjeljuje mu posjed (feud).

- A. arhaizmima
- B. historizmima
- C. nekrotizmima
- D. zastarjelicama

(1 bod)

56. Koje je od sljedećih imena antroponim?

- A. Aleksandar Veliki
- B. Babina Greda
- C. Mliječna staza
- D. Vransko jezero

(1 bod)

57. Koji je od sljedećih primjera srednjovjekovne kulture glagoljična inkunabula?

- A.** Bašćanska ploča
- B.** Ljetopis popa Dukljanina
- C.** Misal po zakonu rimskoga dvora
- D.** Vinodolski zakon

(1 bod)

Zadatak višestrukoga izbora s nadopunjavanjem

U zadatku višestrukoga izbora s nadopunjavanjem (58.1. – 58.5.) od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod. U zadatku višestrukoga izbora s nadopunjavanjem (58.1. – 58.5.) moguće je ostvariti 5 bodova.

- 58.** Dolazak proljeća i svjetlost, koja se u mnogim religijama smatra simbolom božanskoga svijeta, oduvijek vežemo jedno uz drugo. (1.) _____ povezanost i ove će se godine uspješno ostvariti na ulicama našega rodnog grada na Festivalu svjetla. Opet ćemo s veseljem izaći i upijati njegovu novu energiju obasjanu svjetlosnom umjetnošću koja iznova pokazuje da je proljeće (2.) _____ u nama i oko nas. Spoj umjetnosti, dizajna, spektakla, zabave i arhitekture i ove će godine oživiti lokacije sjevernoga dijela grada, a ovaj će put južni dio grada biti u tami. Naime, (3.) _____ s električnom infrastrukturom, preduvjeti za proljetni spektakl na toj se lokaciji nažalost ove godine ne mogu ostvariti. Bojimo se da je prošla godina festivala bila (4.) _____ za naše sumještane na jugu jer još se ništa nije riješilo. Festival svjetla nisu samo čarobne svjetlosne instalacije, impresivno mapiranje, zaigrane animacije i raznobojni objekti, već dobre emocije, pozitivna energija i najava proljeća (5.) _____ svi željno iščekujemo.

58.1.

- A. Onolika
- B. Ova
- C. Ta
- D. Tolika

(1 bod)

58.4.

- A. labuđi pjev
- B. zmijsko leglo
- C. osinje gnijezdo
- D. paukova mreža

(1 bod)

58.2.

- A. antika
- B. renesansa
- C. romantizam
- D. naturalizam

(1 bod)

58.5.

- A. koje
- B. kojega
- C. koji
- D. kojih

(1 bod)

58.3.

- A. radi novonastalih problema
- B. zbog novonastalih problema
- C. unatoč novonastalim problemima
- D. bez obzira na novonastale probleme

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica